

Kiusaamistilanteissa toimiminen

Huonoa käytöstä, riitelyä vai koulukiusaamista?

Huono käytös: Tiuskiminen ja yksittäiset ikävät kommentit.

Riitely: Kaksi tai useampi ihminen on eri mieltä jostain asiasta. On osa normaalia kanssakäymistä. Opetellaan riitojen selvittelyä ja taitoja olla erimieltä asiasta.

Kiusaaminen: Valtaepätasapaino, jossa vähintään yksi henkilö on jatkuvasti alisteisessa asemassa ja vähintään yksi henkilö käyttää valtaa epäasiallisella tavalla. Voi olla fyysistä tai henkistä.

Arvohierarkia: Luokassa on joku, joka on suosittumpi kuin toinen.

Lähde: Väestöliitto <https://vaestoliitonblogi.com/2020/11/26/koulukiusaaminen-ja-vakivalta-ovat-monitahoisia-ilmioita/>

Rehtori/opettaja:

Perusopetuslain mukaan koulun opettajan ja rehtorin tulee aina ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle.

- Koulumatkalla tapahtuvassa kiusaamisessa asian selvittelyvastuu on ensisijaisesti huoltajilla. Koulu voi avustajaa huoltajia tässä selvittelyssä. Koulu ei voi kohdistaa kiusaajaan kurinpitotoimia koulumatkalla tapahtuvasta kiusaamisesta.

Mikäli opettaja/rehtori saa tietoonsa, että oppilaiden välillä tapahtuu vapaa-aikana kiusaamista, opettajan **on suositeltavaa kertoa** siitä oppilaiden huoltajille. Tämä koskee myös verkkokiusaamista.

- Vapaa-ajalla tapahtuvassa kiusaamisessa asian selvittelyvastuu on oppilaan huoltajilla.

Mikäli opettaja saa tietoonsa verkossa tapahtunutta kiusaamista, joka on koulun oppilaan ja koulun ulkopuolisen henkilön välistä, opettajan **on suositeltavaa kertoa** siitä oppilaan huoltajalle.

Kiusaaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa on **arvioitava lastensuojelullisten toimenpiteiden tarve**. Opetustoimen palveluksessa olevilla on velvollisuus tehdä tarvittaessa lastensuojeluilmoitus.

Opetustoimen palveluksessa olevat ovat velvoitettuja tekemään ilmoituksen poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko tai henkeen ja terveyteen kohdistuvana rikoksena rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta (esim. pahoinpitely).

- Ilmoitusvelvollisuus on, vaikka tekijä ei olisi rikosoikeudellisen vastuun alainen ikänsä puolesta.
- Ilmoitusvelvollisuus koskee myös oppilaan vapaa-ajalla tapahtunutta asiaa.
- Ilmoitusvelvollisuus koskee myös verkon kautta tapahtuvaa toimintaa, jos se voi täyttää seksuaalirikoksen tunnusmerkistön.

Oppilas:

- Kiusaamistilanteessa sano päättäväisesti ja tarkasti mistä et pidä: ”Jätä minut rauhaan, koska en pidä siitä, että sinä...”
- Lähde pois kiusaajan luota.
- Kerro aikuiselle, kun huomaat kiusaamista. Kerro, jos olet itse kiusattu tai kiusaaja tai näet toveriasi kiusattavan.
- Ole kiusatulle kaveri, älä jätä häntä yksin.
- Rohkaise kiusattua kertomaan kiusaamisesta jollekin aikuiselle, voit myös itse tarjoutua kertomaan hänen puolestaan.
- Jos olet kiusattu, käänny lähipiirisi puoleen. Lähipiirissäsi on tärkeitä ihmisiä, joiden tuki ja läsnäolo on arvokasta. Yhdessä olette vahvempia.

Oppilaan huoltaja:

- Jos epäilet, että lastasi on kiusattu, kannusta häntä kertomaan asiasta.
 - Pyri selvittämään, onko kiusaaminen tarkoituksellista ja toistuvaa. Ota lapsen kokemus vakavasti ja lohduta häntä.
 - Ota aina yhteys kouluun, jos epäilet kiusaamista. Ota yhteyttä kouluun, vaikka lapsesi kieltäisikin.
 - Koulussa tapahtuneen kiusaamisen selvittäminen aloitetaan aina koulussa.
 - Jos lapsesi on kiusaava osapuoli, tee selväksi, että et hyväksy minkäänlaista kiusaamista. Kerro asiasta opettajalle tai luokanvalvojalle.
-

- Rohkaise lasta miettimään yhdessä kanssasi, mitä hän voi tehdä kiusaamisen ehkäisemiseksi.
- Vahvista lapsen myönteistä käsitystä itsestään.
- Opetta lastasi empatiaan.
- Muista: aikuisen oma käytös on mallina lapsille!
- Kiusaamiseen liittyvissä asioissa ole rohkeasti yhteydessä lapsesi opettajaan, luokanvalvojaan, rehtoriin, koulukuraattoriin, koulutsemppariin tai terveydenhoitajaan.

Yhteystietoja:

Opettajien yhteystiedot: <https://www.paltamo.fi/varhaiskasvatus-ja-opetus/korpitien-koulu.html>

Rehtorit Teuvo Heikura p. 044 288 5426 ja Arto Heikkinen p. 044 288 5246

Apulaisrehtori Kaisa Toivonen 044 750 0727

Terveydenhoitaja Jonna Juntunen p. 044 288 5366

Kuraattori Sirpa Rautio p. 044 750 0650

Miekkari psyk. sh Heidi Pyykkönen p. 044 797 4199

Koulutsemppari Raija Karppinen p. 040 725 6963

Nuoriso-ohjaajat Katariina Mikkonen p. 044 750 0844 ja Mirja Lukkari p. 044 750 0138

Koulukohtauttaja Mira Pietikäinen p. 040 512 9146
